

جوادخان - دست غیب - آقامیرزا سید احمد بهجانی - کلزورنی - آقاسید حسن اجاق - اخگر - آقامیرزا سید مصطفی بهجانی - مدرس آشتیانی - آقاسید محی الدین - آقاشیخ جلال الدین - صوات السلطنه - ملک التجار - قلام حسین میرزا سردار نصرت - اقبال المالك - احتشام الحكماء - ملك الشعراء - قوام الدوله محمد هاشم میرزا شیخ رئیس - حاج آقا اسمعیل - یاسائی - حاج میرزا عبدالوهاب - صدرالعلماء مفتی - آقامیرزا عبدالله خان (پیشهاد آقای مدبر الملک)

بشرح ذیل قرائت شد) بنده پیشهاد می کنم چون تقریباً يك ساعت از ظهر میگذرد جلسه را ختم کنم

نایب رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - از قسمت عایدات وزارت مالیه دو قسمت دیگر مانده: جنس و خالصجات بنده تقاضا میکنم نسبت باین دو فقره هم امروز رأی گرفته شود

نایب رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده با ختم جلسه موافقم برای این که هیچ دلیل ومنطقی مارا ملازم نمی کند که تا حال اور مجلس بمانیم سه ساعت ونیم بظهر موع تشکیل جلسه است آقایان زود تشریف بیاورند تا اینکه سر ساعت جلسه تشکیل شود توب ظهر هم ختم شود.

آقایان دیر تشریف میآورند یک ساعت ونیم بظهر جلسه تشکیل می شود گناه ماها که سروقت حاضر میشویم چه چیز است

نایب رئیس - رأی می گیریم پیش نهاد آقای مدبر الملک - آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شده جلسه را ختم میکنم

جلسه بعد روز سه شنبه سه ساعت ونیم قبل از ظهر دستور هم بودجه مملکتی (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

نایب رئیس - مجلس شورای منشی - مؤتمن الملک منشی - معظم السلطان

جلسه ۸۸

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه دهم قوس ۱۳۰۳ مطابق پنجم جمادی الاولی ۱۳۴۳

مجلس دو ساعت و یک ربع قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید (صورت مجلس یوم یکشنبه هشتم قوس را آقای اقبال الممالک

قرائت نمودند)

رئیس - آقای آقامیرزا شهاب (اجازه)

آقامیرزا شهاب - بنده قبل از دستور عرض دارم

رئیس - آقای دولت آبادی (اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی

بنده هم قبل از دستور عرض دارم

رئیس - آقای سردار فاخر (اجازه)

سردار فاخر - بنده میخواستم عرض کنم باین ترتیب که صورت مجلس نوشته میشود فردا تمام وقت ما صرف قرائت صورت مجلس خواهد شد لاقول خوبست برای خواندن آراء لفظ آقاها را حذف کنند زیرا قرائت تقریباً چهارصد آقا نیم ساعت طول میکشد

یا اینکه آقایان اصلاً اجازه بدهند که برای اطلاع عامه اسامی موافقین و مخالفین در یکی از جراید درج شود که محتاج به قرائت در مجلس نباشد

بعضی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - گمان میکنم مخالف نظامنامه باشد

سردار فاخر - حذف لفظ آقا که مخالف نظامنامه نیست

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - بنده در جلسه قبل در ضمن عراضی که عرض کردم مخصوصاً همین مسئله را متذکر شدم که اگر اخذ رأی باورقه بهمین ترتیب مداومت داشته باشد بودجه در ۲۳ جدی شاید تمام شود و روزی چهارصد یا نصد نطق قرائت شود و این مسئله در صورت مجلس نوشته نشده است دعا میکنم مقرر فرمایید نوشته شود

رئیس - مفاد نطق تان را ننوشته اند؟

معتمد السلطنه - بلی

رئیس - اصلاح میشود شاهزاده شیخ رئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ اثر رئیس

بنده گمان می کنم اگر پیشنهاد کنندگان تجزیه قبول کنند که یکی دو ماده یعنی مثل اول شود برای سهولت امر بهتر باشد

رئیس - راجع بصورت مجلس است؟

شیخ الرئیس - جواب آقای سردار فاخر است که عرض میکنم

رئیس - ایراد ایشان راجع بصورت مجلس بود

شیخ الرئیس - بنده هم در همان موضوع میخواستم عرض بکنم

رئیس - بفرمائید

شیخ الرئیس - مقصودم این بود رفقائی که پیشنهاد کرده اند رأی باورقه

گرفته شود مقصودشان بدو سه ماده بود و چون چند قسمت بیشتر باقی نمانده بهترین است آقایان پیشنهاد کنند موافقت کنند که این قسمت ها به یکی دو ماده تقسیم شود

رئیس - نسبت بصورت مجلس دیگر ایرادی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - آقای آقامیرزا شهاب (اجازه)

آقامیرزا شهاب - بنده قبلاً می خواهم عرض کنم که نخواندن اسامی رأی دهندگان مخالف نظامنامه نیست برای اینکه در نظامنامه مینویسد در صورتی که پنج نفر تقاضای رأی باورقه بایستی اسامی آن پنج نفر و اسامی موافقین و مخالفین در صورت مجلس نوشته شود و هیچ ذکری از خواندن نشده است اگر بنا باشد اینطور باشد که اسامی خوانده شود میبایستی اسامی مخالفین هم نوشته شود

بعضی از نمایندگان - نوشته شده

آقامیرزا شهاب - خوبست آقایان هر کدام فرمایشی دارند بعد از بنده تشریف بیاورند و فرمایش شان را بفرمایند

رئیس - فرمایش شان راجع به چیست؟

آقامیرزا شهاب - این را مقدمه عرض کردم که گمان میکنم مخالف نظامنامه نباشد

و همان نوشتن در صورت مشروح مجلس کافی است ولی آنچه را که میخواستم عرض کنم این بود که در جلسه ۴ شنبه هفته گذشته راجع بگرمای و عملیات پیش کار مالیه آنجا آقای شیروانی

من باب مثل اظهاراتی فرمودند و در تعقیب فرمایش ایشان آقای مدبر الملک از نقطه نظر خوش بینی و حسن ظن که داشتند مذاکرات ایشان را تردید و تکذیب کردند آقای معاون

وزارت مالیه هم که اینجا تشریف داشتند و آقای مدبر الملک در ضمن بیانات خودشان از ایشان سئوالاتی کردند

ایشان هم جوابی که کاشف حقیقت باشد بیان فرمودند

بنده چون میبینم این قضیه از دو نقطه نظر خوب نیست که چیزی در مجلس در آن موضوع گفته نشود این است که ناچار شدم فرمایش آقای مدبر الملک را با کمال احترام

تردید کنم فقط عرض کنم ایشان از نقطه نظر خوش بینی خودشان بوده است که این طور بیان فرمودند

آن دوسببی که عرض کردم یکی این است که خوب نیست این قضایا در مجلس

بایشطور بگذرد یعنی نسبت بیک مأموری که بعدم صلاحیت و عدم درستکاری معروف شده است آن را یک نفر از نمایندگان محترم

تزیید و تقدیس کند و بسکوت بگذرد زیرا این تشویقی میشود و برای مأمورین نادرست

بایستی حقیقت گفته شود تا مأمورین بدانند

این قسمی که ... (در این موقع آقای مدبر الملک اجازه خواستند)

رئیس - ایشان هم اجازه خواسته اند که تعقیب کنند

آقامیرزا شهاب - مختصر عرض میکنم قسمت دیگر این است که شکایاتی که راجع باین موضوع شده است بیشتر آنها را بنده واسطه بودم یعنی بتوسط بنده بوزارت مالیه و رئیس مالیه میشده است و در حقیقت در اظهار عقایدی که شده و این مسئله تکذیب شده است

چون نسبت ببنده ضمناً تکذیبی شده بود ناچار شدم عرض بکنم آقای میرزا علینقی خان پیشکار مالیه کرمان که از اینجا تشریف بردند مطابق اطلاعاتی که رسیده و میرسد در جنبه افراط و تفریط خیلی جلو رفته اند یعنی در استفاده های شخصی مفرط و در مالیه دولت مفرط بوده اند و شکایات زیادی از آنهاست که علاقه باصلاح مالیه مملکت داشتند و نمیخواستند مالیه مملکت تفریط شود

بوزارت مالیه و رئیس کل مالیه متواتراً کتباً و تلگرافاً رسیده از وزارت مالیه و از طرف رئیس کل مالیه نظر باینکه شاید مواد شکایاتی را که ذکر کرده بودند وارد دیده اند

کمال الوزاره که بصحت عمل و درستی وجدیت در این طور قضایا معروف و مشهور است بسا سه نفر دیگر معین کرده اند که بعنوان يك کمیونی برونند کرمان و در این شکایاتی که آنها کرده اند تفتیشات به عمل آورده تا آنطوریکه مقتضی است از طرف وزارت مالیه حکم شود و در همان روز که از اینجا مأمورین معین شدند به آقای میرزا علینقی خان از اینجا تلگراف شده

رئیس - آقامختصر کنید

این قسمی که ... (در این موقع آقای مدبر الملک اجازه خواستند)

رئیس - ایشان هم اجازه خواسته اند که تعقیب کنند

آقامیرزا شهاب - مختصر عرض میکنم قسمت دیگر این است که شکایاتی که راجع باین موضوع شده است بیشتر آنها را بنده واسطه بودم یعنی بتوسط بنده بوزارت مالیه و رئیس مالیه میشده است و در حقیقت در اظهار عقایدی که شده و این مسئله تکذیب شده است

چون نسبت ببنده ضمناً تکذیبی شده بود ناچار شدم عرض بکنم آقای میرزا علینقی خان پیشکار مالیه کرمان که از اینجا تشریف بردند مطابق اطلاعاتی که رسیده و میرسد در جنبه افراط و تفریط خیلی جلو رفته اند یعنی در استفاده های شخصی مفرط و در مالیه دولت مفرط بوده اند و شکایات زیادی از آنهاست که علاقه باصلاح مالیه مملکت داشتند و نمیخواستند مالیه مملکت تفریط شود

بوزارت مالیه و رئیس کل مالیه متواتراً کتباً و تلگرافاً رسیده از وزارت مالیه و از طرف رئیس کل مالیه نظر باینکه شاید مواد شکایاتی را که ذکر کرده بودند وارد دیده اند

کمال الوزاره که بصحت عمل و درستی وجدیت در این طور قضایا معروف و مشهور است بسا سه نفر دیگر معین کرده اند که بعنوان يك کمیونی برونند کرمان و در این شکایاتی که آنها کرده اند تفتیشات به عمل آورده تا آنطوریکه مقتضی است از طرف وزارت مالیه حکم شود و در همان روز که از اینجا مأمورین معین شدند به آقای میرزا علینقی خان از اینجا تلگراف شده

رئیس - آقامختصر کنید

آقامیرزا شهاب - بنده ناچارم هر چه کنم

رئیس - شما حرف میزنید دیگران هم میخواهند حرف بزنند تا ظهر طول می کشد

آقامیرزا شهاب - ازمن تکذیب کرده اند بنده هم ناچارمرد کنم

رئیس - کی ایشان بشما حرف زدند !!

آقامیرزا شهاب - پس بنده عرض نمیکنم

رئیس - این مسائل جزو دستور نبود

(آقای میرزا شهاب الدین بصندلی خود مراجعت نمودند)

آقامیرزا شهاب - در جلسه گذشته اجازه خواسته بودم که در این جلسه مطلب خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

خود را بگویم معلوم میشود از دزد نباید

حرف زد - رئیس - بشما اخطار میکنم
آقای میرزا شهاب - بسیار خوب
بعضی از نمایندگان - داخل
 دستور شوید
رئیس - پیشنهاد آقای حاج میرزا
 عبدالوهاب قرائت میشود
 (اینطور خوانده شد)
 مقام منبع ریاست محترم مجلس مقدس
 شورایی شیده الله ارکانه ؛
 بنده پیشنهاد میکنم چون خواندن
 اسامی باعث تضییع اوقات مجلس میشود لذا
 اسامی قرائت نشود
رئیس - آقای زحیم و آقای محمدولی
 میرزا هم همین پیشنهاد کرده اند و گمان
 میکنم برخلاف نظامنامه است .
 اینکه عرض کردم گمان میکنم برخلاف
 نظامنامه است .
 ماده يك صد و سه قرائت میشود تا معلوم
 شود مخالف با نظامنامه هست یا نه ؟
 (ماده ۱۰۳ بترتیب ذیل
 خوانده شد)
 ماده ۱۰۳ - متشیان مجلس مواظب
 و ناظر تحریر صورت مجلس خواهند بود
 صورت مجلس هر جلسه را یکی از متشیان
 در ابتدای مذاکرات جلسه بعد قرائت میکند
 و صورت مزبوره پس از قبول مجلس با مضای
 رئیس یا نایب رئیس که در آن جلسه بجای
 متشیان میرسد .
رئیس - در يك ماده دیگر نوشته
 شده است اسامی مخالفین و موافقین در
 صورت مجلس نوشته میشود .
 در این ماده هم میگوید صورت مجلس
 قرائت میشود در این صورت گمان میکنم با
 نظامنامه مخالف باشد
حاج میرزا عبدالوهاب - اجازه
 میفرمائید توضیح عرض کنم ؟
رئیس - بفرمائید
حاج میرزا عبدالوهاب - آن
 ماده که مینویسد اسامی در صورت مجلس
 نوشته میشود مقصودش صورت مشروح مجلس
 است و اینکه مینویسد که صورت مجلس
 قرائت میشود مقصود صورت مختصر است
 بنابراین بقیه بنده لزومی ندارد قرائت
 شود .
رئیس - ماده صد و سی و پنج قرائت
 می شود ؛
 (بمضمون ذیل قرائت شد)
 ماده ۱۳۰ - اداره مجلس در تحت دو
 شعبه منقسم میشود
 (۱) شعبه تقنینیه
 (۲) شعبه اداری
 شعبه تقنینیه عبارت است از دارالانشاء
 هیئت رئیس و دائره تحریر صورت مجلس
 و دائره تندیس و دائره اسال و مراسلات
 و مطبوعات راجع بقوانین

رئیس - اینجا تفکیک کرده است
 بین صورت مجلس و صورت مشروح مجلس
 مقصود از صورت مجلس همین است که اینجا
 قرائت شود .
زعیم - بنده تقاضا میکنم ماده هشتاد
 و هفت قرائت شود ؛
 (باین مضمون قرائت شد)
 تقاضای رأی علنی با اوراق باید کتبا
 بعمل آید و لا اقل پنج نفر از اعضاء مجلس آن
 را امضاء نموده بر رئیس بنده دولتی در صورتی
 که بگذرد بواسطه قیام و قعود رأی گرفته
 شده و مشکوک شد تقاضای شفاهی یکی
 از نمایندگان کافی است اسامی این پنج نفر
 فوق با اسامی رأی دهندگان و موافقان در
 صورت مجلس نوشته خواهد شد
زعیم - عرض بنده هم در کلمه نوشته
 خواهد شد
رئیس - یکجا میگوید باید نوشته
 شود و در جای دیگر میگوید باید
 خوانده شود
 شاهزاده شیخ الرئیس
 (اجازه)
محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس
 ملازم بر اینکه این ماده صریح است آقایان
 باید فکر کنند امروز فرضا قرائت اسامی نیم
 ساعت طول کشید .
 البته همانطور که آقایان اگر يك کلمه
 نطقشان یا توضیحشان در صورت مجلس
 نوشته نشود فوری ایراد میکنند فرق نمیکند
 رئیس بوده است و نیز آقا با مضای دفتر از
 متشیان میرسد .
رئیس - در يك ماده دیگر نوشته
 شده است اسامی مخالفین و موافقین در
 صورت مجلس نوشته میشود .
 در این ماده هم میگوید صورت مجلس
 قرائت میشود در این صورت گمان میکنم با
 نظامنامه مخالف باشد
حاج میرزا عبدالوهاب - اجازه
 میفرمائید توضیح عرض کنم ؟
رئیس - بفرمائید
حاج میرزا عبدالوهاب - آن
 ماده که مینویسد اسامی در صورت مجلس
 نوشته میشود مقصودش صورت مشروح مجلس
 است و اینکه مینویسد که صورت مجلس
 قرائت میشود مقصود صورت مختصر است
 بنابراین بقیه بنده لزومی ندارد قرائت
 شود .
رئیس - ماده صد و سی و پنج قرائت
 می شود ؛
 (بمضمون ذیل قرائت شد)
 ماده ۱۳۰ - اداره مجلس در تحت دو
 شعبه منقسم میشود
 (۱) شعبه تقنینیه
 (۲) شعبه اداری
 شعبه تقنینیه عبارت است از دارالانشاء
 هیئت رئیس و دائره تحریر صورت مجلس
 و دائره تندیس و دائره اسال و مراسلات
 و مطبوعات راجع بقوانین

رسیده گویا نشود در آن رأی گرفت قرائت
 می شود .
 (شرح ذیل قرائت شد)
 بنده قلم نهم فصل اول ماده اولای
 بودجه را بطور اصلاح مینمایم که بعد از
 کلمه و جمله (وزارت مالیه جنس) اضافه
 شود مطابق معمول دوره سوم تقنینیه
رئیس - اصلاح که نمیشود در این
 قسمتها پیشنهاد کرد .
 آقای حاج میرزا عبدالوهاب
 (اجازه)
حاج میرزا عبدالوهاب - بنده
 اجازه خواسته بودم و يك عرابی راجع
 باین ماده داشتم اگر میشود عرض کنم
رئیس - باید رأی گرفته شود وزارت
 مالیه جنس دو میلیون و پانصد و پنج
 هزار و نهصد و هشتاد و پنج تومان آقایانی
 که تصویب میکنند دوره سفید الاورقه کبود
 خواهند داد .
 (اخذ و استخراج آراء بعمل
 آمده نتیجه بقرار ذیل
 حاصل شد)
 ورقه سفید ۸۰ ورقه کبود ۱
رئیس - عده حضار نود و يك باهشتاد
 رأی تصویب شد .
 اسامی موافقین آقایان : دولت آبادی
 کی استوان . حاج میرزا اسدالله خان . صدر
 العلماء مفتی . شاهزاده شیخ الرئیس . آقا شیخ
 محمدعلی الموتی . سردار عشایر . میرزا سید
 احمد بهجانی . آقا شیخ جلال الدین
 تقی زاده . مشیر الدوله . هرمزی . سردار فاخر
 و کیل الملک .
 اخگر . قوام الدوله . معظم السلطان .
 اقبال الملک . شیخ الرئیس . محمدولی میرزا
 دیوان بیگی . کازرونی . اعتبار الدوله . ناصر
 الاسلام . رهنما . بن الملک . مصدق الملک .
 سهراب خان . ارباب کیخسرو . یاسانی .
 سردار منتصر . عماد السلطنه . مشیر معظم
 معتد السلطنه . مصدق الملک . وحید الدوله .
 سردار نصرت .
 شیخ العراقرین زاده . مقوم الملک .
 میرزا ابده الله خان . مشیر اعظم . سهراب زاده .
 تدمین . احتشام الحکماء . شیخ عبدالرحمن
 اعظم . سردار عشایر . تقی زاده . قوام الدوله
 مشیر الدوله . سردار فاخر . علائی . معظم
 السلطان . اقبال الملک . محمدولی میرزا
 شاهزاده شیخ الرئیس . و کیل الملک .
 اعتبار الدوله . دولت آبادی
 سلیمان میرزا . رهنما . آقا شیخ محمد علی
 الموتی . ارباب کیخسرو . دیوان بیگی .
 سیف الله خان اسکندری . مصدق السلطنه .
 احتشام الحکماء . هرمزی . عماد السلطنه .
 سردار منتصر . یاسانی . میرزا شهاب الدین
 سهراب خان . مشیر معظم . مصدق الملک .
 سهراب زاده .
 وحید الدوله . میرزا ابده الله خان .
 معتد السلطنه . صدرائی . شریعت زاده .
 میرزا سلیم خان ایزدی . امیر اشرف .
 سلطان .
 سید حسن اجاق . افشار . علائی . آقا سید
 کاظم . مصدق السلطنه . حاج سید المحققین
 قائم مقام . آقا شیخ محمد علی تهرانی .
 سیف الله خان اسکندری . سر کشیک زاده .
 هابیم . سردار مخم . میرزا آقاخان . نجات
 بنان السلطان .
 ضیاء الملک . سالار لشکر . آقا سید
 یعقوب . آقا میرزا هاشم آشتیانی . امیر -
 احتشام . ضیاء الواعظین . شیخ الاسلام -
 ملایری . سپهدار اعظم . ضیاء الاطباء .
 آقا سید حسن کاشانی . سلیمان میرزا .
 مخالف - حائری زاده .
رئیس - قسمت یازدهم وزارت داخله
 هوائت ادارات نظمی چهارده هزار تومان
 رأی گرفته میشود آقایانی که موافقت کرده
 سفید میدهند .
 معاون وزارت مالیه - در باب عوائد
 نظمی از قرار مذاکره که در جلسه گذشته
 بنده از طرف آقایان نمایندگان شنبه
 خیال میکنم سوء تفاهمی شده است که این
 عوائد از چه قبیل باید باشد برای رفیع
 ضیاء الملک . سردار نصرت . شیخ العراقرین

تفاهم و برای تأمین خاطر آقایان عرض
 میکنم عوائد نظمی که این جا ذکر شده
 عبارتست از يك چیزهایی که مربوط بانظام
 داخلی اداره نظمی است از قبیل کسر
 هائی که از آنها و ماورین نظمی که
 از خدمت غفلت می کنند این ها را
 جمع می کنند و این مبلغ عایدش می
 شود .
 (اخذ و استخراج آراء
 بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل
 حاصل شد)
 ورقه سفید ۶۰ ورقه کبود ۱
رئیس - عده حضار ۹۷ با ۶۵ رأی
 تصویب شد
 اسامی موافقین آقایان : میرزا آقا
 خان . اقبال الملک . سردار عشایر .
 دولت آبادی . حاج میرزا اسدالله خان .
 ملک التجار . مشیر اعظم . میرزا شهاب الدین
 آقا شیخ جلال الدین . افشار . علائی .
 شیخ الرئیس . آقا سید کاظم . محمد ولی
 میرزا .
 مشیر الدوله . تقی زاده . ناصر الاسلام
 سردار فاخر . مستوفی الملک . اخگر .
 اعتبار الدوله . رهنما . سلیم . میرزا آقا
 شیخ محمدعلی تهرانی . مصدق السلطنه .
 غلام حسین میرزا . حاج میرزا علی رضا
 امیر اشرف .
 میرزا سلیم خان ایزدی . صدرائی .
 شریعت زاده . دکتر احیاء السلطنه .
 تدمین . سهراب زاده . وحید الدوله . نجات
 ضیاء الملک . سالار لشکر . سید یعقوب .
 سردار نصرت . ضیاء الواعظین . سپهدار
 اعظم . سر کشیک زاده . دیوان بیگی .
 ضیاء الاطباء .
 شیخ الاسلام ملایری . صدر العلماء
 مفتی . رئیس التجار . ارباب کیخسرو .
 مصدق السلطنه . معتد السلطنه . مشیر -
 معظم . احتشام الحکماء . سردار منتصر .
 هرمزی . عماد السلطنه . عدل الملک .
 سیف الله خان اسکندری . بن الملک . مقوم -
 الملک . سهراب خان . عظیمی . آقا میرزا
 سید حسن کاشانی . شیخ العراقرین زاده .
 معظم السلطان .
 اسامی مخالفین - میرزا ابده الله خان .
 حائری زاده . کازرونی . زعیم . بنان السلطان
 امیر احتشام . هابیم . سردار مخم . حاج
 میرزا عبدالوهاب . مصدق الملک .
 مخالف - حائری زاده .
رئیس - قسمت دوازده وزارت
 عدلیه هوائت معاکماتی یکصد و بیست
 هزار تومان
 پیشنهادی آقای یاسانی کرده اند که
 بمنزله اصلاح است قرائت میشود
 (بمضمون ذیل خوانده شد)
 یکصد و بیست هزار تومان بابت عوائد
 معاکماتی بقیدشده در صورتیکه شامل تومانی
 زاده

یک شاهی خرج معاکمه و عشریه اجرای
 احکام است
 پس تمام این عایدی از بابت معاکمات
 نیست بعلاوه تومانی یکشاهی بابت تقریر
 نویس و اوراق است حق القضاوت
 نیست و معاکمه معیانی نیست بنابراین
 بنده پیشنهاد میکنم اصلاح شود به
 این نحو ؛
 (عوائد عدلیه)
رئیس - حال اصلاح در ادرد
یاسانی - حال اصلاح را ندارد اجازه
 میفرمائید
رئیس - مگر اینکه خود دولت این
 عبارت را پس بگیرد و يك عبارت دیگر
 بنویسد
 رأی گرفته می شود آقایانی که
 تصویب می کنند ورقه سفید والا ورقه
 کبود میدهند
 (اخذ آراء بعمل آمده پس
 از تعداد نتیجه بقرار ذیل
 حاصل شد)
 ورقه سفید ۷۱ ورقه کبود ۲
رئیس - عده حضار ۹۳ با ۷۱ رأی
 تصویب شد
 اسامی موافقین - آقایان ضیاء الواعظین
 اعتبار الدوله . آقا میرزا هاشم آشتیانی
 حاج سیدالمحققین . ضیاء الاطباء . آقا
 میرزا سید حسن کاشانی . عظیمی . هابیم .
 ضیاء الملک . سالار لشکر . سید یعقوب .
 نجات . امیر احتشام . شیخ العراقرین زاده .
 ملک الشعرا . ملک التجار . سپهدار اعظم .
 شیخ الاسلام ملایری . آقا شیخ محمد
 الموتی . آقا شیخ محمد علی تهرانی .
 میرزا سلیم خان ایزدی . حاج میرزا علی
 رضا . قائم مقام . غلام حسین میرزا .
 مصدق السلطنه . امیر اشرف . صدرائی .
 میرزا ابده الله خان . دولت آبادی . آقا
 سید کاظم . شریعت زاده . دکتر احیاء
 السلطنه . تدمین . سهراب زاده . وحید الدوله . نجات
 ضیاء الملک . سالار لشکر . سید یعقوب .
 سردار نصرت . ضیاء الواعظین . سپهدار
 اعظم . سر کشیک زاده . دیوان بیگی .
 ضیاء الاطباء .
 شیخ الاسلام ملایری . صدر العلماء
 مفتی . رئیس التجار . ارباب کیخسرو .
 مصدق السلطنه . معتد السلطنه . مشیر -
 معظم . احتشام الحکماء . سردار منتصر .
 هرمزی . عماد السلطنه . عدل الملک .
 سیف الله خان اسکندری . بن الملک . مقوم -
 الملک . سهراب خان . عظیمی . آقا میرزا
 سید حسن کاشانی . شیخ العراقرین زاده .
 معظم السلطان .
 اسامی مخالفین - میرزا ابده الله خان .
 حائری زاده . کازرونی . زعیم . بنان السلطان
 امیر احتشام . هابیم . سردار مخم . حاج
 میرزا عبدالوهاب . مصدق الملک .
 مخالف - حائری زاده .
رئیس - قسمت دوازده وزارت
 عدلیه هوائت معاکماتی یکصد و بیست
 هزار تومان
 پیشنهادی آقای یاسانی کرده اند که
 بمنزله اصلاح است قرائت میشود
 (بمضمون ذیل خوانده شد)
 یکصد و بیست هزار تومان بابت عوائد
 معاکماتی بقیدشده در صورتیکه شامل تومانی
 زاده

رئیس - وزارت پست و تلگراف
 هوائت پست هشت صد و بیست و پنج هزار تومان
 رأی گرفته میشود
 کسانی که تصویب میکنند ورقه
 سفید میدهند .
 (پس از تعداد آراء نتیجه این
 طور حاصل شد)
 ورقه سفید ۸۷ ورقه کبود ۲
رئیس - عده حضار ۹۵ با ۸۷ رأی
 تصویب شد .
 اسامی موافقین
 آقایان : آقا شیخ محمدعلی تهرانی
 . شیخ الاسلام ملایری . سپهدار اعظم .
 ضیاء الاطباء . مستوفی الملک . سردار -
 نصرت . شیخ العراقرین زاده . قائم مقام .
 حاج سیدالمحققین . ملک الشعرا . آقا سید
 یعقوب . سالار لشکر . امیر احتشام . آقا
 سیدمصطفی بهجانی . آقا میرزا سید احمد
 بهجانی . ملک التجار . ضیاء الواعظین .
 سلطان المعاء .
 ضیاء الملک . نجات . سردار مخم .
 رئیس التجار . هابیم . عظیمی . آقا میرزا
 سید حسن کاشانی .
 صدق السلطنه . حاج میرزا عبدالوهاب
 فتح الله میرزا . سردار منتصر . عماد
 السلطنه . احتشام الحکماء . مصدق الملک .
 معتد السلطنه . مشیر معظم . دیوان بیگی
 . صدر العلماء مفتی . وحید الدوله . میرزا
 آقاخان .
 کی استوان . صدرائی . احیاء السلطنه
 شریعت زاده . تدمین . سهراب زاده .
 میرزا ابده الله خان . میرزا سلیم خان . سهام
 السلطان .
 حاج میرزا علی رضا . آقا شیخ عبدالرحمن
 مصدق السلطنه . غلام حسین میرزا . امیر
 اشرف . یاسانی . ارباب کیخسرو .
 سیف الله خان اسکندری . سهراب خان .
 میرزا شهاب . مشار اعظم . سر کشیک
 زاده . مقوم الملک . بن الملک . عدل -
 الملک . رهنما . سلیمان میرزا . ناصر الاسلام .
 کازرونی . مشیر الدوله . اعتبار الدوله .
 اخگر . و کیل الملک . سردار فاخر .
 تقی زاده . سردار عشایر . آقا شیخ محمد
 علی الموتی . مشیر اعظم . آقا سید کاظم .
 حاج میرزا یحیی دولت آبادی . آقا سید
 حسن اجاق . آقا شیخ جلال . شاهزاده
 شیخ الرئیس . محمدولی میرزا . آقا شیخ
 هادی شیخ الرئیس . حاج میرزا اسدالله خان .
 علائی . افشار . معظم السلطان .
 اقبال الملک .
 مخالف : حائری زاده .
رئیس - اجازه میفرمائید چند دقیقه
 تنفس داده شود ؟
 (در این موقع جلسه برای تنفس
 تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً
 تشکیل گردید)

رئیس - نه نفر از آقایان کتناضای
 رأی باورقه در اعلام عایدات کرده بودند
 شش نفر از آنها امضای خودشان را پس
 گرفته اند ؛
 آقای یاسانی . آقای آقامیرزا ابده الله
 خان . آقای آقا شیخ جلال . آقای امیر
 حشمت . شاهزاده شیخ الرئیس . آقای
 اخگر . رأی گرفته می شود به هوائت
 تلگراف به مبلغ نهصد و نود و چهار هزار و
 هشت صد و نود و نه تومان آقایانی که تصویب
 می کنند قیام فرمایند .
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
 عوائد سرویس حمل و نقل دو صد و
 هشتاد و دو هزار تومان آقایان موافقین
 قیام فرمایند .
 (اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
 وزارت معارف و اوقاف - عوائد
 مدارس : چهار هزار تومان . کسانی که
 تصویب می کنند قیام فرمایند .
 (غالب نمایندگان برخاستند)
رئیس - تصویب شد .
 تومانی دو صد و دینار و خرواری يك
 قران : هشتاد و هفت هزار تومان آقایانی که
 تصویب می کنند قیام فرمایند .
 (جمع کثیر برخواستند)
رئیس - تصویب شد .
 صدیک حقوق بابت شش ماه اول سال ؛
 سی هزار تومان آقایان موافقین قیام
 فرمایند .
 (اکثر آقایان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
 عایدات تبر : هزار و پانصد تومان .
 آقایان که تصویب می کنند قیام
 فرمایند .
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
 عوائد عتقه جات : هزار و چهار صد
 تومان . آقایان موافقین قیام فرمایند .
 (عده زیادی قیام کردند)
رئیس - تصویب شد .
 خالصجات را رأی نگرفته بودیم باید
 رأی بگیریم .
 پنجاه هزار تومان در تانی اضافه شده
 است میشود یا صد و پنجاه و شش هزار و نه صد
 و شصت تومان آقایانی که تصویب می کنند
 قیام فرمایند .
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
 وزارت فواید عامه : عوائد کسب و دو نفر
 پنجاه هزار تومان آقایانی که تصویب می کنند
 قیام فرمایند .
 (عده زیادی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
 مؤسسات رهنی : دوهزار و پانصد تومان .
 آقایان موافقین قیام فرمایند

رئیس - بشما اخطار میکنم
آقای میرزا شهاب - بسیار خوب
بعضی از نمایندگان - داخل
 دستور شوید
رئیس - پیشنهاد آقای حاج میرزا
 عبدالوهاب قرائت میشود
 (اینطور خوانده شد)
 مقام منبع ریاست محترم مجلس مقدس
 شورایی شیده الله ارکانه ؛
 بنده پیشنهاد میکنم چون خواندن
 اسامی باعث تضییع اوقات مجلس میشود لذا
 اسامی قرائت نشود
رئیس - آقای زحیم و آقای محمدولی
 میرزا هم همین پیشنهاد کرده اند و گمان
 میکنم برخلاف نظامنامه است .
 اینکه عرض کردم گمان میکنم برخلاف
 نظامنامه است .
 ماده يك صد و سه قرائت میشود تا معلوم
 شود مخالف با نظامنامه هست یا نه ؟
 (ماده ۱۰۳ بترتیب ذیل
 خوانده شد)
 ماده ۱۰۳ - متشیان مجلس مواظب
 و ناظر تحریر صورت مجلس خواهند بود
 صورت مجلس هر جلسه را یکی از متشیان
 در ابتدای مذاکرات جلسه بعد قرائت میکند
 و صورت مزبوره پس از قبول مجلس با مضای
 رئیس یا نایب رئیس که در آن جلسه بجای
 متشیان میرسد .
رئیس - در يك ماده دیگر نوشته
 شده است اسامی مخالفین و موافقین در
 صورت مجلس نوشته میشود .
 در این ماده هم میگوید صورت مجلس
 قرائت میشود در این صورت گمان میکنم با
 نظامنامه مخالف باشد
حاج میرزا عبدالوهاب - اجازه
 میفرمائید توضیح عرض کنم ؟
رئیس - بفرمائید
حاج میرزا عبدالوهاب - آن
 ماده که مینویسد اسامی در صورت مجلس
 نوشته میشود مقصودش صورت مشروح مجلس
 است و اینکه مینویسد که صورت مجلس
 قرائت میشود مقصود صورت مختصر است
 بنابراین بقیه بنده لزومی ندارد قرائت
 شود .
رئیس - ماده صد و سی و پنج قرائت
 می شود ؛
 (بمضمون ذیل قرائت شد)
 ماده ۱۳۰ - اداره مجلس در تحت دو
 شعبه منقسم میشود
 (۱) شعبه تقنینیه
 (۲) شعبه اداری
 شعبه تقنینیه عبارت است از دارالانشاء
 هیئت رئیس و دائره تحریر صورت مجلس
 و دائره تندیس و دائره اسال و مراسلات
 و مطبوعات راجع بقوانین

(اکثر نمایندگان قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

راه شوسه : ششصد و پنجاه هزار و سیصد تومان . آقایان موافقین قیام فرمایند .

(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

راه آهن : دویست و چهل و هشت هزار تومان . کسانی که موافقند قیام فرمایند .

(اکثر قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

هفتاد و شش هزار و هشتصد و نود و شش تومان . اشخاصی که موافقند قیام فرمایند .

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

سیاه جنگل ها . هفتاد و پنج هزار تومان . آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اکثر آقایان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

کارخانه های چراغ برق : هشت هزار و چهارصد تومان موافقین قیام کنند .

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

کشتی های بحاری دریاچه ارومیه : شصت هزار تومان تصویب کنندگان قیام نمایند .

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

تلفون : نه هزار و هشتصد و بیست و شش تومان اگر تصویب می کنید قیام فرمائید .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

عایدات متفرقه : سی و شش هزار و سیصد و بیست و چهار تومان آقایانی که موافقند قیام فرمایند .

(غالباً قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

به عوائد مطبوعه و باغ مجلس شورای ملی رأی داده شده است عایدات شرکت نطف انگلیس و ایران در جنوب : دو میلیون چهار صد هزار تومان آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .

(جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

بانک شاهنشاهی ایران : بیست هزار تومان . اگر تصویب می کنید قیام فرمائید .

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

دو فقره دیگر مانده است که بلا تکلیف است و باید رأی گرفته شود .

مدرس - بنده پیشنهادی عرض کرده ام .
رئیس - آقای مدرس تقاضا کرده اند

جلسه ختم شود .

وزیر مالیه - بنده يك عرض لازمی

دارم .

رئیس - تأمل فرمائید تا آقای مدرس مطلب شان را بفرمایند .

مدرس - چون تقاضای جلسه خصوصی کرده اند لهذا تقاضا میکنم جلسه ختم شود و جلسه خصوصی منعقد شود .

رئیس - (خطاب به آقای وزیر مالیه) اگر مطلبی دارید بفرمائید .

وزیر مالیه - البته آقایان تصدیق

میفرمایند که مواجب و حقوق وزارت جنگ خیلی ضروری و فوری است برج عقب تمام شده و از برج قوس هم تقریباً نصفش گذشته

وزارت مالیه هم قانوناً نمی تواند مخارجی را که مجلس تصویب نکرده است بپردازد

بنابراین بنده يك ماده برای پرداخت حقوق وزارت جنگ تقدیم کرده تمنی میکنم در همین جلسه آقایان تصویب بفرمایند و فوریتش را هم تقاضا میکنم .

رئیس - آقایانی که با ختم جلسه موافقند قیام فرمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد که جلسه ختم شود .

(مجلس بیست دقیقه قبل از ظهر

خاتمه یافت)
رئیس مجلس شورای ملی - مؤمن الملكمنشی - هلی اقبال الممالک
منشی - معظم السلطان

جلسه ۹۸

صورت مشروح مجلس

عصر سه شنبه دهم قوس

۱۳۰۳ مطابق پنجم جمادی

الاولی ۱۳۴۳

مجلس بیست دقیقه قبل از غروب بریاست

آقای سهام السلطان نایب رئیس تشکیل

گردید .

نایب رئیس - چون يك عده از آقایان

نمایندگان تقاضا کرده بودند جلسه علنی

فوق العاده تشکیل شود و صورت مجلس

صبح هنوز حاضر نشده با صورت مجلس این

جلسه در جلسه بعد قرائت میشود لایحه دولت

مطرح است . قرائت میشود .
(بشرح ذیل قرائت شد)

مجلس محترم شورای ملی - چون پرداخت

مخارج وزارت جنگ و حقوق قشون ضرورت

فوری دارد و بودجه کل مملکتی هنوز از

مجلس شورای ملی نگذشته و هفت ماه از این

سال بترتیب يك دوازدهم با اجازه مجلس

شورای ملی پرداخت شده و بانتظار تصویب

بودجه کل در مجلس شورای ملی دولت مقتضی

نمیداند .

برای ماه هشتم و ما بعد متوسل بترتیب

يك دوازدهم شود لهذا از مجلس شورای